

SPLAV! – Sobotecký Pravidelný Lehce Avantgardní Věstník
Vychází v Sobotce během 55. ročníku festivalu Šrámkova Sobotka, od 2. do 9. 7. 2011. Cena 10 Kč.

Vydává občanské sdružení SPLAV!, Milady Horákové 123, 160 00 Praha 6, IČ 26674122.

Redakce: Anna Buchalová, Vojtěch Diatka, Barbora Etlíková, Jakub Freywald, Markéta Hájková, Antonín Handl, Eliška Churaňová, Radek Ocelák, Jan Prokopius, Vít Prokopius, Michal Sedláček, Tereza Šmejkalová, Tomáš Tkáč, Kateřina Veselovská

www.splav.cz

splav.redakce@gmail.com

Evidenční číslo MK ČR E 15812

9. 7. 2011
číslo osmé
ročník 13

Mýtus Sobotka

Ú Je vpravdě náročným úkolem psát závěrečný úvodník do Splav!u a vyhnout se při tom veškerým klišé, která ho za těch dvanáct předešlých let už stihla opříst. Pro jistotu se tedy obloukem vyhnu plačtivým litaním na téma „jak nám to tu zase uteklo“.

Sobotku již pomalu opouští festivalový duch, poslední účastníci balí naditá zavazadla, nasedají na autobusy, vlaky, kola, zapřahají koně a ujíždějí pryč. Překvapivé je, jak rychle se Sobotka každoročně vyprázdní – zbaví se všech šrámkovců, jako by byli obtížný hmyz. Mým tajným podezřením však je, že to není město, kdo se zbavuje (ne)zvaných hostů. Je to obráceně. Festivaloví návštěvníci se zbavují Sobotky. Snaží se zmizet tak rychle, jako utíkají mravenci ze zapáleného mraveniště. Jako by si představovali, že se v neděli nad ránem nad městečkem rozevírá obloha (nebo země pod ním) a bude pohlceno temnotou až do příštího léta. Jako by před Šrámkovkou a po ní nebylo nic. A mě by zajímalo, kolik se mezi tou stovkou hlav najde nadšenců, kteří si zajedou do srdce Českého ráje na výlet i mimo hlavní sezonu (tj. první týden v červenci). Ti, kdo jsou členy přípravného výboru, nemají hlasovací právo, protože pro ně jsou návštěvy povinnosti, samozřejmě. A teď se předhánějte! Kolikrát v průběhu roku ochutnáte božskou zmrzlinu či nadoblačné míša řezy ze sobotecké cukrárny? Kolikrát necháte své oko nabažít se pohledem na malebné panorama města při pohledu přes pole od hřbitovní zdi? Jestlipak si přijíždíte poslechnout vánoční mlčení kašny na náměstí nebo nakrmit zvířátka v zasněženém humprechtském lesoparku? Že by se opravdu nenašel jediný den, kdy by se vám po básníkově rodné hroudě zastesklo natolik, abyste se zachovali skutečně spontánně a místo rozličných neúčinných činností, které si každý občas dopřejeme, si udělali třeba opáčko z Fráni?

Apeluji proto na vás všechny, přátelé českého jazyka a literatury, abyste neopouštěli svou Sobotku na celý rok, protože ona vám zůstává po celou tu dobu věrná. S žádným jiným literárním festivalem vám nezahýbá, čeká na svém místě a od května se již tetelí na svá robátka. (To bohužel neplatí o zaměstnancích Maštale a cukrárny, kteří jsou každý rok znovu velice překvapeni, co že se to tu hemží za nevidané množství lidí, kteří se u nich dokonce chtějí posadit a dělat jim tržbu!). Věřte, že projdete-li se uličkami lemovanými z obou stran roubením třeba na jaře, zavoní vám staré známé město úplně novou vůní. Tou pravou soboteckou.

Anna Buchalová

Co je třeba stihnout na Sobotce

- míša řez v cukrárně
- česnečku na Poště
- pivo u pana Hoška
- pivo, hermelín a kofolu na zahradě
- vystoupit na Humprecht
- přivonět k růžím
- zajet do Kněžmosta
- zajít na drink do Maštale
- přivítat kouzelnou igelitku
- pizzat
- zmoknout
- spálit se
- zmrznout
- nastydnout
- zažít paní Nýdrovou
- nezpívat *Krásný zámek*
- pustit si *Únor v Čechách*
- pohanět Šolcárnu
- šít do tradic
- poplést si něčí jméno
- poplést si dnes, včera a zítra
- usnout na zahájení
- usnout na polštářku s Fráňou
- ztratit sazeče
- podcenit distribuci
- podebatovat na odborné rovině
- podebatovat na emoční rovině
- nechat si od předchozích redakcí vysvětlit, co všechno děláme špatně
- někoho naštvat, když to nečekáme
- někoho nenaštvat, přestože to čekáme
- všechno vyžehlit
- nakoupit v Obchodním centru
- koupit si tričko
- navštívit knihovnu a Íčko
- radit se s Googlem a *Příručkou*
- nespát v noci
- spát ve dne
- převléci se za opačné pohlaví
- převléci se za pohlaví

Splněno. Všem děkujeme!

PROGRAM

10.00 Městské divadlo

Dětská dílna

Závěrečné vystoupení

Vstup zdarma

10.30 Městské divadlo

Většina lidí: Pohádka z Kerkonoš

Pohádka pro děti předškolního a školního věku

Vstupné 20,- Kč

12.00 zahrada Šrámkova domu

Láska nás k lásce stvořila

Dětský divadelní soubor Prahy 5

Divadelní koláž z veršů F. Šrámk a J. Préverta

Vstupné dobrovolné

od 16.30 na zahradě Šrámkova domu

Koncerty kapel Moomraj, Interpret neznámý
a Geront Day

Hudební tečka festivalu

Vstup zdarma

JÍDELNÍČEK

Snídaně

Med, máslo, houska

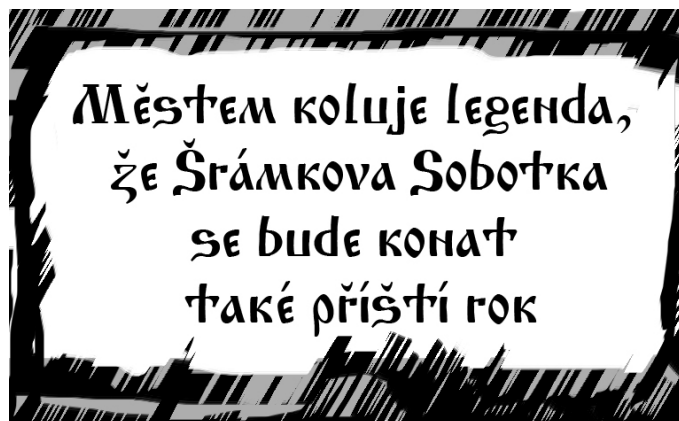
Oběd

Hovězí vývar s těstovinou

Špekové knedlíky, kysané zelí

Stalo se v pátek

⚡ Kate ukázala světu výstavní zadeček – vděčíme
za to kanadskému větru. Na Šolcárně mají srdce
na dlani (k nahlédnutí v redakci). Dvanáctiletá
Indka se zabila, aby poskytla orgány příbuzným, ti to ale
netušili a spálili ji. Masná sekce redakce půl hodiny sou-
citně pozorovala vypadlé ptáče; utratit je musela sekce
vegetariánská. Pražský bezdomovec zkoušel z Vltavy vy-
lovit krabici vína a utonul. Šrámek se vešel jen naležato.
Babičky mňoukaly a kokrhaly. Do Sobotky konečně při-
jedou Geronti. Atlantis vzlétl. U okénka na zahradě byl
spatřen legendární Kejmar. Honza Janatka přeměřil ná-
městí pásmem. Michal selhal. V Německu se vylíhlo my-
tické zvíře: dvouhlavý had!

Omluva čtenářům Splav!u

OZNÁMENÍ Na tomto místě jste měli číst reportáž z přednášky PhDr. Petra Janečka na téma městských mýtů a legend pohledem slovesné folkloristiky, kterou jsem měl napsat já. O den dříve, než jsem čekal, na mě však dolehly důsledky ledabylé festivalové životosprávy, kterou zná každý člen naší redakce – tři až pět hodin spánku denně, nakládání hermelín z okýnka jako hlavní jídlo dne a nadsazený pitný režim. Zkrátka a dobře, místo zvládnutí několika lehkých úkolů, se kterými bych správně neměl mít problém, tj. vstát okolo půl sedmé, jít vytisknout Splav!y, prodat vám je před snídaní a následně si jít poslechnout přednášku, mé tělo vypovědělo jakoukoliv poslušnost a místo určené ranní hodiny se začalo řídit mými příkazy až okolo páté hodiny odpolední. Proto vás, čtenáře, kteří jste to s tímto věstníkem vydrželi v dobrém i zlém až do konce letošního ročníku, prosím o shovívavost a zároveň chci poděkovat svým kolegům Katce a Vojtovi, kteří s doktorem Janečkem udělali místo mne rozhovor.

Michal Sedláček

Zpěv na zámku

RECENZE Krajina svádí k letním výletům. Kdo pozná, jakého autora jsem parafrázoval, má u mě pohlazení po líci. Tento úvod jsem si dovilil vzhledem k faktu, že včerejší počasí k nějakému tomu výletu vskutku přímo vybízelo. Kdo chtěl spojit kulturu s příjemnou procházkou, měl jedinečnou možnost navštívit koncert smíšeného sboru Orfeje, jenž vystoupil na zámku Humprecht.

Při čtení programu mě přepadaly silné rozpaky. Přece jen, kdo má odvahu uvádět barokní a klasicistní hudbu vedle Janáčkovy *Graduale*, kvazilidových písní od Zdeňka Lukáše a nakonec vše završit černošskou spirituální tradicí *Kumbaya*? Upřímně, tato variabilita programu mě i po koncertu poněkud udivuje, jelikož postrádám nějakou vnější pevnou tvář souboru, která by mu určitě slušela. Není však na místě vynášet kritické soudy, jelikož koncert tohoto amatérského sboru byl na úrovni školených profesionálů. Dvě věci má sbormistr Jan Svejkovský (jenž nabyl své zkušenosti jakožto asistent sbormistra hudebního tělesa Hlahol) jisté. Svůj absolutní sluch – nebylo tedy potřeba žádné ladičky při udávání tónu – a naprostou moc nad svým sborovým dítkem.

Už během první skladby *Canticorum iubilo* od barokního velíkána Georga Friedricha Händela bylo slyšet, že Svejkovský svůj sbor absolutně ovládá, což bylo poznat v naprosto čisté intonaci, rytmické přesnosti a úžasné pospolitosti celkového zvuku. Žádný sborista „netrčel“

Dementi

REAKCE Není pravda, že „postavy Libuše a Přemysla zůstaly během historického exkurzu stejné“, jak píše o obsahu mé přednášky pan Vojtěch Diatka ve Splavu z 8. 7. Naopak – autorské pojetí uvedených postav se historicky měnilo, a právě o této proměně byla přednáška „O Přemyslovi a Libuši v různých literárních interpretacích“. Splav! by měl na akce odborného rázu vysílat jako zpravodaje lidi, kteří mají o dané problematice ponětí, anebo dovedou aspoň pozorně naslouchat.

doc. dr. L. Lederbuchová, CSc.

Vážená doc. dr. L. Lederbuchová, CSc.,

děkuji za Vaši reakci. Dovolte mi vyjasnit, jak je věta, kterou kritizujete a kvůli níž mne považujete za někoho, kdo nedovede pozorně poslouchat, myšlena. Pišu-li, že „postavy Libuše a Přemysla zůstaly během historického exkurzu stejné“, nemám tím na mysli vykreslení obou postav tím kterým autorem. To je bezpochyby vždy jiné. Chtěl jsem tím říci, že každé zpracování pověsti se vždy týká dvou *stejných* polomytických osob – Libuše a Přemysla. „Autorské pojetí uvedených postav“ se skutečně měnilo, jak říkáte. To jsem uvedl v druhé části věty, kterou necitujete: „zatímco se neustále měnilo fiktivní vyprávění vztahující se ke svému reálnému podkladu“. Jinými slovy – všechna zpracování pověstí jsou o Libuši a Přemyslovi a v každém zpracování jsou tyto postavy jinak vykresleny. Není příliš vhodné citovat pouze útržky bez jejich kontextu – snižuje se tím jejich srozumitelnost.

Bc. Vojtěch Diatka

Možný přesun

OZNÁMENÍ S lítostí vám oznamujeme, že sobotecké projektoru postrádají schopnost buněčného dělení, a proto musel být včerejší filmový klub zrušen. Pokud by někdo měl zájem *Old Boye* (nebo, chcete-li, *Old-boy*) vidět dnes večer, je zde možnost tuto příjemnou kratochvíli vám, drahým účastníkům, po domluvě obstarat. Kontaktní osoby: Antonín Handl, Mirka Králíková.

Antonín Handl

Městská legenda z prostředí inženýrskogeologického průzkumu

Tohle mi povídal jeden vrtmistr, že se to stalo jeho kamarádovi. Vrtali takhle hlubokej průzkumnej vrt někde v Praze, když se jim najednou vrtná kolona propadla o několik metrů, jako by zastihli nějakou kavernu. Tak ji vytáhnou a koukají do díry. Je tam samozřejmě tma, jak to má být, ale najednou z ní zaslechnou divný hučení a pak se v ní začnou míhat světýlka – no, tyvole, prostě Běčko!

Vyprávění, ležící žánrově na pomezí městské legendy a anekdoty, humornou formou ztvárňuje nejhorší variantu noční můry každého inženýrského geologa i vrtmistra – převrtání některé z podzemních inženýrských sítí (velmi nákladný a mnohdy i životu nebezpečný průšvih). Ve skutečnosti je ovšem neúmyslné navrtání tubusu metra prakticky nemožné – jeho poloha je velmi dobře známa a jakýmkoliv pracím v ochranném pásmu předchází úmorné schvalovací procedury. Vyprávění žertovného příběhu vycházejícího ze společně sdíleného strachu zřejmě oběma profesím slouží k navázání prvotního kontaktu a zároveň i k ventilaci pracovního stresu.

Tereza Šmejkalová

Pár slov k tygrům

PEAKCE

Celá Sobotka už asi ví, že jsem v článku *Alfred a jeho „tygři“* označil výraz tygra Karla Jakubů za „mírně přihlouplý“.

Uznávám, že ve výsledku byla tato informace přinejmenším zbytečná. Navíc zůstala ve finální verzi článku v podstatě omylem. Proto se tímto panu tygrovi a všem pobouřeným čtenářům omlouvám, že jsem jej v tak vážném plátku znevažil. Nepochybuji, že pan Jakubů je velice milý, šarmantní a inteligentní pán s působivou hlasovou výbavou.

Nevím, jestli jsem se snad vyjádřil nejasně, ale věk páně recitátorův rozhodně za negativum nepovažuji! Je mi známo, že s věkem přichází moudrost – mně tedy oči vidně ještě schází.

Jakub Freywald

ven, jak se tomu často děje, ale přesto bylo krásně možno rozpoznávat jednotlivé hlasy. S pokorou přiznávám, že něco takového jsem tady nečekal. Expresivním dirigováním doslova táhl sbor do stále lepších a jistějších výkonů, často používal své oblíbené rubato, a skladby tak nabíraly neskutečné dynamiky či kontrastu – a to vše, aniž by sbor jakkoliv chyboval. Bylo vidět, že sboristy vystoupení baví a že jsou se svým sbormistrem na stejné lodi, kde všichni kolegiálně zabírají za všechna vesla. V *Locus iste* z pera Antona Brucknera jsem byl poprvé uchvácen jedním z basistů souboru (bohužel webové stránky souboru nenabízejí profily členů, takže zůstává v mém článku v anonymitě), jehož spodní polohy na konci skladby musely setřást i listy z kaštanů před zámek. Od této chvíle jsem se na jeho party soustředil až do konce koncertu a nepřineslo mi to nic jiného než čistou radost a potěšení.

Sbormistr Jan Svejkský pevně drží otěže

Uprostřed programu na diváky čekalo překvapení, jež nebylo avizováno v programu. Sbor včera totiž teprve podruhé veřejně provedl skladbu z pera současného českého skladatele Ondřeje Kukala. Název jsem bohužel nezachytil, a tak se tímto sboru i čtenářům omlouvám. Na začátku bylo poznat, že skladbu nemá sbor ještě pevně zažitou, a objevily se mírné intonační nedostatky. Druhá část díla pak skýtala velice netradiční rytmičky a

originální práci se sborem, kdy jednotlivé hlasy zpívaly po částech samostatně a vytvářely tak jakési zvukové vlny.

V druhé části vystoupení se diváci pobavili nad lehce šprýmařskými texty Zdeňka Lukáše či Jana Vičara, jež byly podkládány melodiemi s velkou inspirací v klasických českých lidovkách. Nejoriginálnější skladbu dne pak jednoznačně vyhrála *Fuge aus der Geografie*. Jednotlivé hlasy si navzájem půjčovaly – dalo by se říci až na voicebandové úrovni intonace – témata zeměpisného původu (konkrétně názvy měst či slavných míst), která pak dle pravidel fugy postupně procházela všemi hlasy a tvořila dosti zajímavé zvukové plochy.

Ke konci vystoupení zazněly notoricky známé písně, tedy výše zmíněná *Kumbaya* či *Soon Ah Will Be Done*, a byť byly provedeny ve stejné kvalitě jako přecházející skladby vážné hudby, přece jen jsem se nemohl ubránit myšlenkám, není-li tohoto sboru na takovou produkci škoda. Neboť u těchto písní se přirozeně nikdy nemůže ukázat kvalita souboru tak jako u vokální tvorby skladatelů klasické hudby. Avšak jak jsem psal na začátku, vzhledem k celkové kvalitě vystoupení mi nepřísluší právo tento výběr kritizovat.

Tomáš Tkáč

Znamý sekretářky mého bratrance říkal

Recenze PhDr. Petr Janeček, autor včerejší dopolední přednášky, odborník na tzv. městské legendy a také jejich sběratel, je zároveň i jedním z autorů nakladatelství Plot, které se včera odpoledne prezentovalo na zahradě Šrámkova domu. Janeček se konkrétně podílí na edici Sanitka, pro kterou připravil již tři knihy sebraných městských legend: *Černá sanitka: To nejlepší...*, *Černá sanitka: Druhá žeha* a *Černá sanitka: Třikrát a dost*.

Petr Janeček a Matěj Barták

Z programu festivalu s přesvědčivým náskokem vedou večerní divadla, následovaná večerními koncerty a přednáškami. Jak koncerty, tak přednášky se vyskytují naopak i mezi položkami méně důležitými až zbytečnými, spolu s výstavami a rozhlasovými hrami. Většina respondentů však nechala tuto otázku nevyplněnou s tím, že za nedílnou součást festivalu považují i ty body programu, které zrovna je osobně příliš neoslovují.

Podněty pro změnu, posílení či vylepšení byly sepsány velmi různorodě, přesto se mezi nimi dá najít několik jader: volá se především po větší a lepší propagaci festivalu, dále trochu abstraktně po empatii a toleranci. Mezi věcným zajištěním festivalu je silný hlas po místu pro sdružování, a to zejména za špatného počasí, kdy tuto funkci nemůže plnit zahrada Šrámkova domu. Další materiální připomínky směřují ke koupališti (teplá voda), k jídelně a k drobným opravám spořitelního sálu (zářivky, sedadla). Organizace festivalu by také měla být otevřenější, vítány by byly například zprávy z jednání přípravného výboru nebo zdůvodnění změn ve festivalové struktuře. Dvě mladší respondentky také doporučují potlačit aroganci a pseudointelektuálnost Splav!u.

V námětech na nové dílny se nejsilněji zmiňuje obnovení dílny tvůrčího psaní, účastníci si ale dokáží na festivalu představit i dílnu vyloženě divadelní, výtvarnou, filmovou, lektorství dětské tvorby, dílnu pedagogickou, ortoepickou, dílny zaměřené na rodiče s dětmi, fyzické básnictví, rétoriku, improvizaci nebo i angloamerickou literaturu. Zajímavým návrhem je také rozšíření konceptu dílny o nový formát 2–3hodinových workshopů.

Mají-li účastníci připodobnit festival ke zvířeti, volí nejčastěji zvířata větší, důstojná (posvátná kráva, medvěd, slon), případně trochu pomalá: želva, líná kočka, lenochod. Několika lidem festival připomíná (lehce stárnoucího) koně. Splav! je oproti tomu vnímán jako zvíře drobnější, často hlodavé (veverka, křeček, pískomil), případně jako menší šelma (liška, štěně, narcistní kočička), chobotnice, krocan nebo plž, který zanechává slizkou stopu.

Dotazníky budou k hlubšímu studiu a pro inspiraci předány přípravnému výboru. Děkujeme všem, kdo si našli čas na jejich vyplnění.

Ondřej Šmejkal

Ztráty a nálezy

OZNÁMENÍ

Pokud jste něco ztratili, či naopak našli, zamířte k okénku na zahradě. Snad to dobře dopadne!

Výsledky hlavního dostihu

- 1 Eastern Prime (1)
- 2 Poustevník (8)
- 3 Ludwig Anne (20)
- 4 Cibulka (14)
- 5 Yvette (3)

Výrok dostihové komise: BOJ krk – 1/2 – 3 – 1

Sankce: trenér Šlupka za nenahlášenou pomoc u koně č. 19 Cemetery Hat a dětská dílna za nadměrné použití bičíku. Kůň č. 1 Eastern Prime byl vybrán k antidopingové kontrole.

Tereza Šmejkalová, Ondřej Šmejkal

Orgasmus ve spořitelně

Vox populi – shrnutí ankety

✂ Vedle papírku stěžujícího si na krádež svačiny jsme včera z krabice v informačním centru vylovili i 30 vyplněných dotazníků s řadou velmi podnětných odpovědí. Ve vzorku mírně převažují respondenti mladší (18–26 let), zastoupeny však byly všechny věkové kategorie.

Co jsme se z odpovědí dozvěděli?

Nejzastoupenějším přívržkem přiřazeným Šrámkově Sobotce je *tradiční*. Festival je dále vnímán také jako *intelektuální, pohodový, přívětivý a domácí*. Naopak vůbec nikdo nezvolil k popisu atributy *moderní, oslovuje nové lidi, náročný* či *vyprázdněný*.

Účastníci do Sobotky jezdí nejvíce za přáteli a za celkovou atmosférou festivalu. Dále je lákají i zajímaví lidé, určitý *genius loci* města i okolí, různorodost kulturních podnětů, poezie, čeština, literatura. Mladší účastníci také téměř všichni zmiňují dílnu. Jeden z respondentů do Sobotky jezdí za Veronikou Hesounovou.

Doktor Janeček přijel do Sobotky spolu s redaktorem nakladatelství Plot Matějem Bartákem. Kromě edice Sanitka prezentovali edici Fabula, zaměřenou převážně na tuzemské legendy s delší tradicí – vyšly v ní například tituly *Pověsti z Čech* významného domácího německy píšícího mytologa Josefa Virgila Grohmana sebrané v polovině 19. století nebo vyprávění o vládci Krkonošských hor, kniha Jaromíra Jecha *Krkonoš*.

Lukáš Novosad prezentaci případně zahájil dvěma články z internetového deníku, které přinesla letošní okurková sezóna a které podle všeho mají svůj základ v zahraniční městské mytologii. Oba pánové pohotově spojili tyto příklady s podobnými články jinde ve světě a v tomto duchu se nesla i celá prezentace. Matěj Barták četl ukázky starobylých pověstí, Petr Janeček na ně navazoval jejich novodobějšími verzemi a příslušný motiv vždy uvedl do širších souvislostí. Publikem neustále šumělo „tohle znám, to mi kdysi vyprávěl bratranec jedné známé“ atp. Vybrané příběhy byly poutavé, úspěch sklídila zejména historka s křečkem. Petr Janeček a Matěj Barták předvedli, jak má taková prezentace nakladatelství vypadat – nelákali na mimořádné slevy ani opakovaně nevyzývali ke koupi dovezených titulů, zkrátka jen nabídli ukázky ze své práce formou, která nejenže pobavila, ale také donutila posluchače k zamyšlení nad magií příběhů, které se v různých obměnách stále vrací do lidové slovesnosti a které jsou zřejmě staré jako lidstvo samo.

Kateřina Veselovská

Rozhovor s Petrem Janečkem

rozhovor

Jak jste se dostal ke zpracovávání městských pověstí – urban legends?

Už od malička jsem měl rád mystično, četl jsem Eduarda Petišku a jeho římské a řecké mýty. Studoval jsem etnologii, přičemž původně mě zajímali divoši a přírodní národy. Pak jsem si řekl, že by mohly být zajímavé i české tradice, které mezi studenty byly velmi neoblíbené. Nejdříve jsem začal zkoumat staropražské pověsti, které sbíral třeba Josef Svátek. Pátral jsem po tom, nakolik to byly autentické pověsti, které si lidé v Praze opravdu vyprávěli, a nakolik to bylo dílo nějakého genia loci – od toho už pak byl pouze krůček k moderním pověstem.

Kolik je vlastně v Čechách sběratelů moderních pověstí?

To by se asi dalo spočítat na prstech jedné ruky. Folkloristů, sběratelů mýtů a pohádek není mnoho, oproti třeba bohemistům nebo literárním vědcům. I etnografů je více, ti ale zkoumají spíše kroje, pletení pomlázek, lidovou architekturu. Těch, kdo zkoumají slovesnost, je velmi málo. A to jsme byli mezi válkami folkloristická velmoc.

Existuje přísloví „na každém šprochu pravdy trochu“ – platí to i o městských mýtech? Máte například nějakou stupnici uvěřitelnosti?

Nás folkloristy vlastně ani nezajímá, jestli má konkrétní mýtus nějaký pravdivý základ, nás zajímá skutečně pouze jako text, který o dané společnosti něco vypovídá. Většinou vykreslují svět, jaký lidé chtějí mít, nebo naopak takový, jaký si nepřejí, ne takový, jaký opravdu je. U současných pověstí nemáme zprávy o tom, že by se některá skutečně stala, na druhou stranu tu funguje tzv. ostenze, což znamená, že lidé se tím příběhem inspiroují a v podstatě ho přehrají, napodobí, někdy třeba i vraždou. Ale když se nad „urban legends“ zamyslíme, tak ony se sice odehrávají v reálných kulisách, ale stát se ve většině případů nemohou. Jsou lidé, kteří se věnovali pátrání po nějakém reálném základu, např. v USA populární pověsti o tom, jak jistá žena sušila svého psa v mikrovlnné troubě, ale nevím o tom, že by se něčeho dobrali. Dokonce se objevily sekundární legendy o tom, že jsou v Americe v návodech k troubám nápisy o nevhodnosti k sušení živých zvířat. Takže když to shrnu – nemůžeme vyloučit, že se některé pověsti nestaly, ale nemáme ani důkaz o tom, že se staly.

Jak pracujete s internetovými fóry?

Ted' už s nimi tolik nespolupracuji, nicméně byla dvě diskusní fóra, kam lidé psali odposlechnuté městské mýty a podobné příběhy dávno předtím, než jsem napsal své dvě knížky. Ovšem internet bych nepřeceňoval – primárním způsobem předávání těchto historek je podle mě předávání ústní, internet je poté jakýmsi sekundárním prodloužením. Mluvený text působí určitě více než psaný, proto jsem se také snažil nijak neodstraňovat kauzální lapy a nevypilovávat pointy, když jsem městské pověsti sepsal.

Vojtěch Diatka

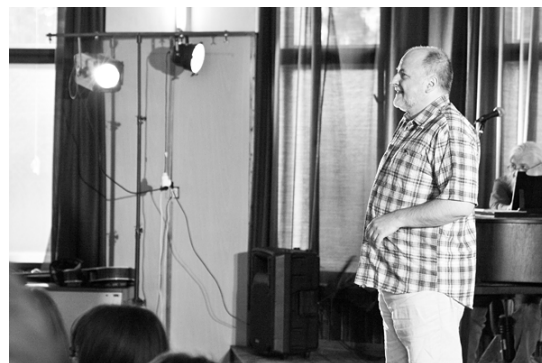

**Můžete nám psát
děkovné e-maily...
... klidně i v lednu!**

Dílny

RECEENZE
Večer dílen letos putovní: ve spořitelně, v Solnici a u labyrintu. Sekce první, hudební a recitační, ve tvaru zcela tradičním a očekávatelném, jen prý tentokrát téměř bez selekce. Každý sám za sebe, a jak se dalo čekat, napříč kvalitativním spektrem (a to i čísla hudební). Vynikající vystoupení, na kterých byl týden nácviku poznat; velmi slušná, na kterých ne tolik; některá, kterým příliš nepomohl ani ten. (Interpretační charisma nám holt není dáno všem, a není lehké s tím něco dělat.) Ne každý text dostatečně v sobě sevřený, a tím vhodný. Dvěma přednesům uškodil šum v sále, jednomu příliš laciná moudrost jako pointa. U dvou či tří poetických by bývalo nebylo od věci dát těžký text publiku k seznámení předem. Nejvýše jsem ocenil Hospodinovu promluvu v podání Štěpána Kováře a úryvek ze Sorokinova románu, ohnivě a běsně přednesený Vladimírem Benderským.

Libor Vacek byl opět účasten. V pozadí Šlupka.

Dětské představení živelné, energické a velmi, velmi vtipné. Nelze než obdivovat, k jakému výsledku umějí lektorky usměrnit hromádku dětí, rok od roku se myslím zvětšující, z nichž některé jsou dobře třikrát starší než jiné.

A pak dvě dílny letos nové. Na otázku svých přátel, co všechno tak na Sobotce mohou dělat studenti, kteří zrovna nepíší Splav!, se mi vždycky odpovídalo rozpačitě, takže považuji tohle rozšíření možností za krok správným směrem. Stejně tak to, že z dílny vyplyne vystoupení společné, třebaže to včerejší scénické příliš neoslňilo hereckými výkony jednotlivců ani celkovou soudržností. Možná, že až příliš energie pohltilo samotné pamatování textu. Oceňuji ale třeba to, že v rámci dílny došlo i na překlad německé předlohy do češtiny – je jistě dobře, může-li každý přispět celku podle svých dispozic. (Zcela soukromě si navíc myslím: řecké antiky jen houšť a větší kapky.) Závěrečný výstup dílny „Pohádka a pověst mezi folklorem a literaturou“ chápu prostě jako nevelký znak toho, co se asi během týdne v jejím rámci dělo a zůstalo ostatním účastníkům skryto – což nemusí vadit.

Radek Ocelák

